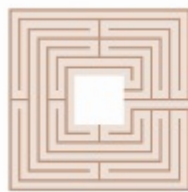

9. 4. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právní aspekty držby v návrhu nového Občanského zákoníku

„Beati possidentes – šťastni ti, kdo drží“, vžilo se již v římském právu a jistě je tento výrok dokonale platný dodnes. Otázky držby, jakkoliv mohou znít archaicky, jsou i v dnešním právu aktuální, neboť nejen v teorii, ale i v každodenní praxi nalezneme nesmírné množství případů, které s držbou (popř. detencí) mají co do činění.

CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ A SPOL.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Přestože pouhé tři paragrafy současného Občanského zákoníku, které se držbě věnují, mohou působit jako by šlo o veskrze jednoduchou problematiku, je tomu právě naopak. Historie ukázala, že pojetí držby není tak jednoznačné, jak se může zdát. Právní teoretici se tak velmi často rozcházejí v názorech, jak na držbu nahlížet, přičemž v průřezu dějin založili mnoho odlišných koncepcí, jež se této problematiky týkaly.

Na našem území našlo pojetí držby svoji první občanskoprávní kodifikaci v rakouském občanském zákoníku (ABGB) z roku 1811, který byl po vzniku samostatného Československa recipován v Československý obecný zákoník občanský (dále jen „OZO“). Pojetí držby zde zůstalo věrně klasické římské koncepci a držba samotná se tu vyčerpávajícím způsobem promítla celkem do 44 paragrafů!

Poté, co se Československo po roce 1948 vydalo na cestu socialismu, byla koncepce držby nejdříve zestručněna právníkou dvouletkou na pouhých 7 paragrafů, aby následně v roce 1964 opustila občanský zákoník vůbec. Přestože s držbou bylo v občanském právu i nadále jaksí mlčky počítáno, vrátila se do občanského zákoníku až novelou č. [181/1982](#) Sb., která upravovala ve dvou paragrafech ochranu držby.

Definitivní návrat držby do občanského zákoníku přinesla až jeho porevoluční novela. Držbě jsou v ní věnovány toliko tři paragrafy, ve kterých se zákonodárce vrátil k její klasické koncepci, jak byla upravena v OZO a následně zestručněna právníkou dvouletkou v podobě zákona č. 141/1950 Sb. Některé dílky současného občanského zákoníku jsou s právní úpravou držby z padesátých let minulého století dokonce totožné.

Návrh nového občanského zákoníku reflektuje veškeré kritické postřehy, které právní praxe v průběhu devadesátých let minulého století přinesla, a vrací se zpět k právní úpravě obsažené v ABGB a OZO a zejména k vládnímu návrhu zákona, kterým se vydává občanský zákoník z roku 1937 (dále také jen návrh československého občanského zákoníku). Koncepce návrhu československého občanského zákoníku z předválečných let se co do úpravy držby na mnoha místech s návrhem nového občanského zákoníku téměř shoduje, pouze některé archaické termíny byly vyměněny za termíny odpovídající současné právní terminologii. Úprava držby se tak v návrhu nového občanského

zákoníku vrací zpět k její původní předválečné československé právní úpravě.

Účelem tohoto článku není detailní rozbor jednotlivých držebních institutů, ale spíše seznámení čtenáře s novinkami, které do českého práva v budoucnu zřejmě přinese nový občanský zákoník.

Systematika úpravy držby v návrhu nového občanského zákoníku

Celková úprava držby se v návrhu nového občanského zákoníku rozrostla na celých 22 paragrafů, zahrnujících též ustanovení o ochraně držby. Systematicky pak spadá do jeho části třetí (Absolutní majetková práva) hlavy druhé (Věcná práva) a dílu druhého, věnovaného držbě. Její úpravu nalezneme konkrétně v paragrafech 867-889 návrhu.

Koncepčně přitom návrh občanského zákoníku nejdříve definuje pojem držitele, dále se zabývá předmětem držby, způsoby, jimiž lze držbu nabýt, držbou vlastnického práva (oprávněnou a neoprávněnou, poctivou a nepoctivou), právy a povinnostmi oprávněného a neoprávněného držitele a finálně v ustanovení § 900 a násl. i ochranou držby a zánikem držby.

Návrh občanského zákoníku se tak co do detailní úpravy držební problematiky navrácí k Československému obecnému zákoníku občanskému. Obsahově pak návrh nového občanského zákoníku přejímá některé držební instituty ustanovené v OZO (rozlišení držby na poctivou a nepoctivou), na druhou stranu se ovšem od některých klasických římskoprávních koncepcí i odvrací (vypuštění držby věci ve prospěch držby vlastnického práva).

Novinky a změny právní úpravy držby v návrhu občanského zákoníku

Změna v předmětu držby - absence držby věci

Nejmarkantnějším rozdílem mezi návrhem nového občanského zákoníku a současnou právní úpravou je absence držby věci. Jestliže platný občanský zákoník navazuje na klasickou římskoprávní koncepci rozlišující držbu věci a držbu práva, když v ust. § 129 odst. 2 obč. zák. stanoví, že *„držet lze věci, jakož i práva, která připouštějí trvaly nebo opětovný výkon,“* návrh nového občanského zákoníku tuto koncepci opouští. Nadále lze totiž podle § 886 návrhu držet pouze právo, a to s odůvodněním, že u držby věci jde toliko o držbu práva vlastnického.

Takováto koncepce držby přitom není zcela nová. V minulosti již například Krčmář předpokládal, že existuje pouze držba práva, neboť držba věci je ve skutečnosti pouze držbou práva vlastnického.[1]) Tento Krčmářův názor se promítl i do návrhu občanského zákoníku z třicátých let minulého století, který měl nahradit Obecný zákoník občanský. Ustanovení § 246 předmětného návrhu počítalo s tím, že: *„Držeti lze práva, která jsou v právním obchodu a dopouštějí trvalý nebo opětovný výkon.“* Koncepce návrhu nového občanského zákoníku přejímá tuto koncepci téměř doslovně.

Podle nové koncepce tak lze držet pouze ta práva, která lze právním jednáním převést na jiného a která připouštějí trvalý nebo opětovný výkon. Tato koncepce vychází z platné právní úpravy držby práva mající kořeny již v OZO, podle něž bylo lze držet mj. i *„...nehmotné věci, které jsou předmětem právního obchodu...“* (§ 311 OZO). Podle Roučka nemohou být takovým předmětem právního obchodu práva, která jsou extra commercium, tedy práva rodinná a práva osobnosti. Stejně tak nemohou být předmětem držby ani práva, která nepřipouštějí trvalý nebo opětovný výkon – typicky právo dědické, obligační práva s nárokem na jediné plnění (zde zejm. jednoduché peněžní pohledávky, ale také např. placení ve splátkách) a immobiliární právo zástavní.[2])

Nabytí držby

Na rozdíl od současné právní úpravy držby je v návrhu nového občanského zákoníku počítáno s

úpravou nabytí držby. Držbu tak lze nabýt jak vlastní mocí, tak i převodem nebo přechodem držby na nového držitele.

Vlastnické právo tak podle § 887 návrhu drží ten, kdo se věci ujal, aby ji měl jako vlastník, jiné právo pak drží ten, kdo je počal vykonávat jako osoba, které takové právo podle zákona náleží, a komu jiné osoby ve shodě s ním plní.

V minulosti upravoval nabytí držby pouze OZO, když o nabytí držby práva ve svém § 312 stanovil, že „...v držbu práv vchází se jejich užitím ve vlastním jméně“. V osnově návrhu československého občanského zákoníku, který však v poválečných letech nikdy nevešel v platnost, bylo ohledně nabytí držby vlastnického práva v ust. § 247 rozlišováno mezi nabytím držby vlastnického práva k věcem movitým (takovou držbu získá, kdo tyto věci uchopí, je odvede, nebo k sobě vezme) a k věcem nemovitým (kdo na ně vstoupí, kdo je vymezí, ohradí, označí, nebo na nich hospodaří). S přihlédnutím k navrhované koncepci nového občanského zákoníku lze předpokládat, že podobný výklad bude možno aplikovat i v budoucí právní praxi týkající se nabytí držby vlastnického práva.

Držba oprávněná a neoprávněná, poctivá a nepoctivá

S návrhem nového občanského zákoníku se do českého práva vrací detailnější rozlišování držby, a to v koncepci poctivosti a nepoctivosti držby. V tomto případě jde opět o návrat k úpravě držby v OZO.

Podle současné právní úpravy je držitel oprávněný, je-li se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu věc nebo právo patří. Neoprávněný držitel, na straně druhé, věc nebo právo sice drží, ale ví, že mu věc nebo právo nepatří. Typickým případem neoprávněného držitele je např. zloděj věci.

Pro úplnost nelze na tomto místě opomenout ani právní institut detence. Detentor se od držitele liší tím, že s věcí nenakládá jako s věcí vlastní, popř. nevykonává právo pro sebe. Detentorovi chybí držitelská vůle. Detentor věc sice drží, ale s úmyslem nakládat s ní jako s věcí cizí (typicky nájemce věci). Tím se liší od zloděje (neoprávněného držitele), neboť ten věc drží s úmyslem nakládat s ní jako s věcí vlastní, ačkoliv ví, že mu věc nepatří.

Nová úprava počítá ve svém § 889 s tím, že oprávněným držitelem je ten, kdo drží na základně právního důvodu anebo kdo se ujme držby svou mocí, aniž ruší cizí držbu nebo jiné právo.

Důvodová zpráva vysvětluje nutnost rozlišení držby na držbu oprávněnou a neoprávněnou, poctivou a nepoctivou takto: „Příčina tohoto rozlišení je v tom, že držbu lze nabýt i bez platného právního důvodu (pak pojmově nemůže jít o držbu oprávněnou), leč i za této situace musí být rozlišeny situace, kdy držitel je a kdy není v dobré víře v tom směru, zda mu náleží právo, které vykonává, a v důsledku toho poskytnout dobré víře ochranu.“ [3])

Pro poctivost držby je u držitele požadováno, aby měl z přesvědčivého důvodu za to, že mu právo náleží. Poctivým držitelem tak bude s přihlédnutím k Roučkovu komentáři k OZO ten, kdo neví, že se dopouští výkonem práva protiprávního jednání, a zároveň nezná skutečnosti, z nichž by se taková vědomost podávala. V takovém případě bude držitel v dobré víře o tom, že má platný právní titul k držbě práva, a bude tak držitelem poctivým. Poctivým držitelem bude tedy nejen ten, kdo je v dobré víře, že je subjektem práva, jehož obsah vykonává, ale také ten, kdo je v dobré víře o tom, že má k držbě práva platný titul, když třeba i ví, že subjektem takového práva není.[4])

Návrh nového občanského zákoníku navíc vrací do českého práva i ustanovení o možnosti nabytí držby zástupcem. O poctivosti takové držby rozhoduje víra zástupce, nikoliv víra zastoupeného. Výjimkou však bude situace, kdy zastoupený nařídil zástupci, aby se držby ujal nebo ji vykonával. Byl-li v takovém případě zastoupený ve zlé víře o tom, že je subjektem práva, jehož obsah vykonává, popř. že má právní titul k držbě práva, nevznikne nabytím držby zástupcem držba poctivá.

V souladu s dosavadní právní úpravou a úpravou OZO je navržena logicky i právní domněnka poctivosti a oprávněnosti držby. Stejně jako v předchozích právních úpravách držby jde o domněnku vyvratitelnou.

Držba vlastnického práva

Návrh nového občanského zákoníku dále pod nadpisem Držba vlastnického práva upravuje v ustanovení § 893-898 práva držitele a jeho právní nároky, které má z titulu své poctivé nebo nepoctivé držby vůči vlastníku věci.

Oprávněnému držiteli podle návrhu vlastnické právo právem náleží. Oprávněný držitel tak má všechna práva vlastníková - ius possidendi, ius utendi, ius fruendi, ius abutendi, aniž by byl z výkonu těchto práv komukoliv odpovědný.

Všichni neoprávnění držitelé, na straně druhé, mají povinnost věc jejímu vlastníku vydat, aniž by jim byla nahrazena cena, za kterou věc na sebe převedli. Získá-li ovšem držitel věc bezelstně do své držby a zjedná tím vlastníku patrný užitek, tedy nejčastěji ochrání vlastníka před ztrátou věci, může se na vlastníku domáhat přiměřené náhrady.

Další povinnosti a nároky, které mají neoprávnění držitelé vůči vlastníku, se však již liší, a to se zřetelem k tomu, zda jde o držitele poctivé nebo nepoctivé.

Poctivý držitel může po vlastníku požadovat náhradu nutných nákladů, tedy nákladů, jichž bylo potřeba pro zachování podstaty věci, a dále i náhradu nákladů, které byly účelně na věc vynaloženy. V ust. § 894 je upravena i výše a maximální výše takové náhrady nákladů. Důvodová zpráva k návrhu k tomuto říká: „*Zhodnocení se posuzuje podle přítomné hodnoty, tj. podle hodnoty vydávané věci ke dni jejího vydání, nanejvýš však do limitu skutečných nákladů (hradí se to, co je z obojího menší).*“ [5] Výší skutečného nákladu se tak zřejmě bude rozumět původní náklad na věc, pokud byl nutný nebo užitečný, a přítomnou hodnotou posléze hodnota vypočítaná jako rozdíl mezi hodnotou, jakou by věc měla bez učiněného nákladu a přítomnou hodnotou věci.[6] Režijní náklady nepřísluší ani držiteli poctivému, ani držiteli nepoctivému.

Návrh nového občanského zákoníku se dále vrací k již v OZO ustanovené kategorii nákladů učiněných držitelem „*ze záliby nebo pro okrasu*“. Takovéto náklady jsou hrazeny pouze poctivému držiteli, a to v rozsahu, v jakém věc získala na obecné hodnotě. Toto ustanovení § 895 návrhu odpovídá jak ustanovení § 332 OZO, tak i ustanovení § 261 návrhu předválečného československého občanského zákoníku. Lze tak dále citovat i Randu, který o předmětném ustanovení zákona říká, že: „*tento náklad (náklad učiněný držitelem ze záliby nebo pro okrasu, pozn. aut.) se - stejně jako každý jiný neužitečný náklad - nehradí. Práví-li zákon, že se při tom hradí jen tolik, o kolik věc na obecné ceně tím skutečně získala, pak není to již náklad toliko ze záliby a pro okrasu, nýbrž náklad užitečný.*“ [7] Pro výši hrazení takového nákladu tak bude zřejmě rozhodující dvojí omezení výše nákladů, a totiž, jak již bylo uvedeno, omezení výší skutečného nákladu a přítomnou hodnotou nákladu.

Nebude-li poctivý držitel požadovat náhradu těchto nákladů, náleží mu ius tollendi, tj. právo odejmout ze zhodnocené věci vše, o co věc vylepšil ku svému prospěchu. Svě ius tollendi však může poctivý držitel využít, jen pokud neporuší podstatu věci a pokud to pro něj samotného bude účelné. Návrh tak zabraňuje držiteli, aby svévolně odstraňoval okrasění, která k věci přidal, tak aby z nich neměl užitek nikdo.

Nepoctivý držitel musí nejprve vydat veškerý užitek, který držbou nabyl a dále musí nahradit také takový užitek, který by získala osoba, jež byla jeho nepoctivou držbou zkrácena na svých právech.

Nepoctivý držitel tak musí vydat všechny plody věci, a to jak přirozené, tak i právní, oddělené i neoddělené. Nepoctivý držitel však musí nahradit také veškeré výhody užívání věci (např. přiměřené nájemné za byt, který neoprávněně užíval). Toto blíže vysvětluje Randa, jenž píše, že nepoctivý držitel „...musí hraditi ty (náklady; pozn. aut.), které sám nemohl těžiti, ale které by byl mohl těžiti zkrácený, naproti tomu nemusí hraditi ty, které by byl mohl těžiti (a netěžil), ale které by nebyl mohl těžiti zkrácený.“ [8]

Nepoctivý držitel musí podle návrhu dále také nahradit vlastníkovu věc veškerou škodu, která z jeho držby vzešla. Půjde zejména o škodu vzniknuvší používáním věci, a to vzniknuvší zaviněně i nezaviněně. Půjde dále zřejmě i o náhodnou škodu, kterou by nebyl vlastník samotný poškozen, měl-li by věc u sebe. Podle Randy by se nepoctivý držitel zprostil odpovědnosti za takovou škodu pouze v tom případě, kdy by dokázal, že náhodná škoda na věc by vznikla v takovém konkrétním případě i vlastníkovu.[9]

Nepoctivému držiteli tak náleží podle § 898 návrhu pouze náhrada nutných nákladů, které takový držitel vynaložil pro zachování podstaty věci. Jiné náklady se hradí pouze výjimečně, přičemž pro takové situace se přiměřeně použijí zásady úpravy pro nezmocněné jednatelství v ustanoveních § 2734–2738 návrhu.

Návrh nového občanského zákoníku dále stanoví, že pro držbu jiných práv, než je právo vlastnické, se ustanovení § 893–898 návrhu, tedy ustanovení týkající se držby vlastnického práva, použijí přiměřeně.

Držba jiných práv

Jak jsem předeslal již výše, lze podle navrhované právní úpravy držet i jiná práva, než právo vlastnické, ovšem tato práva musí připouštět trvalý nebo opětovný výkon. Bezezbytku lze pro daný případ použít Roučkův pozitivní výčet těchto práv, který, ač zní archaicky, lze přizpůsobit i na zcela konkrétní případy současné právní praxe. Podle Roučka lze mimo právo vlastnické držet dále: „... právo služebnosti, mobilární právo zástavní, některá práva obligační a z jiných práv zejména právo autorské, patentní, známkové, vzorkové, firemní, vodní, honební, i rybolovu, právo k dělení hor, právo stavby.“ [10]

S přihlédnutím k současné právní terminologii se v každodenním životě setkáváme mimo držbu věci (vlastnické právo) zejména s držbou nájemního práva, práva z půjčky, výpůjčky a osobních práv odpovídajícím věcným břemenům, práva zástavního věřitele (z ruční zástavy i z hypotéky).

Držet lze i práva průmyslová, zejména právo k užitému vzoru, průmyslovému vzoru, ochranné známce apod. Nepůjde přitom o držbu ochranné známky jako takové, ale o držbu práva k ní. V praxi nejčastěji nastává držba průmyslového práva, bylo-li toto právo neplatně převedeno, popř. dojde-li k převodu průmyslového práva bez záznamu do příslušného rejstříku. Pro posouzení, zda je držba oprávněná, je u těchto práv, o nichž se vedou rejstříky, rozhodující stav zápisu v rejstříku.[11]

Ochrana držby

S návrhem nového občanského zákoníku se do českého práva vrací v ustanovení § 900–902 i úprava ochrany držby.

Ustanovení § 900 návrhu upravuje obecný zákaz svémocného rušení držby. Obranou proti takovému rušení držby je tzv. possessorní žaloba, kterou se žalobce může domáhat, aby rušení držby bylo zakázáno a vše bylo navraceno v předešlý stav. V případě possessorní žaloby jde o žalobu na plnění, nikoliv o žalobu určovací.

Ustanovení § 901 a 902 návrhu upravují speciální případy rušení držby prováděním stavby nebo jiného zařízení, příp. rušení držby odstraňováním takové stavby nebo jiného zařízení. Návrh vychází jednak z koncepce preventivní ochrany držby upravené i dříve v OZO, podle které ve specifických případech týkajících se staveb nemůže stačit držiteli pouhá possessorní ochrana držby, a dále ovšem také ze skutečnosti, že v takových případech musí být poskytována určitá ochrana i osobě, která svojí stavbou držbu ruší. Preventivně je tak chráněna držba, která ještě nebyla porušena, ale která je stavbou ohrožena. Nemůže však na straně druhé jít o takové ohrožení, jež teprve v budoucnu hrozí. [12]

Ohrožený držitel se může domáhat zejména zákazu provádění stavby proti stavebníkovi. K tomuto důvodová zpráva k návrhu říká: *„Ochrana podle ustanovení § 901 a násl. náleží držiteli jen proti té osobě, jež stavbu či jiné dílo provádí (dále jen „stavebník“) – ať oprávněně, ať neoprávněně – bez správního rozhodnutí, zejména stavebního povolení, anebo bylo-li sice takové rozhodnutí vydáno, ale držitel buď k řízení nebyl pozván, anebo sice pozván byl, ale jeho námitky nebyly uznány (ledaže stavebníkovi svědčí již dříve vydané rozhodnutí soudu).“*[13]

Návrh dále výslovně počítá i s možností soudu rozhodnout předběžným opatřením o zákazu provádění stavby do právní moci soudního rozhodnutí o žalobě. Soud však může také v případě hrozícího nebezpečí plynoucího z přerušování stavebních prací jejich pokračování povolit. Povolit stavebníkovi pokračování ve stavbě může soud také v případě, kdy stavebník složí přiměřenou jistotu, že věc v případě pravomocného rozsudku, který pro něj bude nepříznivý, uvede v předešlý stav a nahradí žalobci škodu. Návrh však v takovém případě recipročně ukládá stejnou povinnost i žalobci (držiteli). Pokud by žalobce nebyl ochoten ke složení jistoty, ze které by byl žalovaný (stavebník) při neúspěchu žaloby odškodněn, a žalovaný takovou jistotu složí, soud rozhodne, aby se v provádění stavby i nadále pokračovalo, ledaže by jiné okolnosti případu zákaz provádění stavby odůvodňovaly.

Nebude-li držba ohrožena stavbou samotnou, ale imisemi z ní, odkazuje návrh na ustanovení § 910, které se týká sousedských práv a je tradičně zařazeno k části věnující se úpravě vlastnického práva.

Uchování držby

Pokračování úpravy týkající se ochrany držby se pod nadpisem Uchování držby nalézá v § 903–905 návrhu.

Návrh výslovně připouští svépomoc držitele při rušení jeho držby. Držitel se tak může věci, jež mu byla odňata, znovu zmocnit, nesmí však překročit meze nutné obrany. Omezující podmínka podle ust. § 18 návrhu o svépomoci se z důvodu důsledné ochrany držby neuplatní.

Návrh dále výslovně upravuje možnost držitele vypuzeného z držby domáhat se vydání věci, popř. zdržení se dalšího vypuzení na vypuditeli. Návrh zde opět vychází z předválečného návrhu občanského zákoníku (§ 272), když dává držiteli možnost bránit se žalobou pro vypuzení z držby. Vedle possessorních žalob, které mají funkci toliko preventivní, má žaloba pro vypuzení z držby funkci represivní.

Návrh v ustanovení § 904 odst. 2 vyjmenovává, co se pokládá za vypuzení z držby. Půjde jednak o svémocné ujmutí se držby (mimo případ, kdy se držby svémocně ujme její oprávněný držitel), protiprávní svémocné ujmutí se držby, dále o případ, kdy se někdo v držbu vetře, nebo se do ní vloudí potajmu nebo lstí, a v poslední řadě se vypuzením z držby rozumí i případ, kdy se snaží *„...někdo transformovat v držení to, co získal jen prekariálně.“* [14] Ne každé odnětí držby je tak odnětím protiprávním. Protiprávní odnětí držby zakládá pouze, slovy Randovými, odnětí *„vi, clam,*

nebo precario“.[15]

Ustanovení § 904 odst. 3 návrhu doplňuje ustanovení o vypuzení z držby výčtem skutkových podstat pro vypuzení z držby jiných práv, než práva vlastnického. K takovému vypuzení dojde podle návrhu, jestliže „...druhá strana odepře plnit, co dosud plnila, když někdo zabrání výkonu práva, nebo již nedbá povinnosti zdržet se nějakého konání.“

Návrh ovšem na druhé straně dává vypuditeli možnost bránit se žalobě pro vypuzení z držby námitkou, že žalobce získal držbu proti žalovanému tak, že ho z držby sám vypudil. Návrh zákona v zájmu adekvátní ochrany faktického stavu stanoví pro podání žaloby i námitky krátké lhůty, které jsou prekluzivního charakteru. Jak pro žalobu pro vypuzení z držby, tak i pro případnou námitku žalovaného platí subjektivní lhůta šesti týdnů (ode dne, kdy se dozvěděla o činu i osobě, která čin spáchala) a objektivní lhůta jednoho roku (ode dne, kdy se čin stal). Po marném uplynutí těchto lhůt právo žalovat pro vypuzení z držby, popř. podat příslušnou námitku, zaniká.

Zánik držby

Závěr části třetí, hlavy druhé, dílu druhého návrhu občanského zákoníku je věnován úpravě zániku držby. Ani zánik držby není ve stávajícím občanském zákoníku výslovně upraven, a návrh se tak vrací opět v čase zpět k úpravě OZO, resp. návrhu předválečného československého občanského zákoníku.

Držba tak může zaniknout jak z příčin subjektivních na straně držitele (vzdáním se držby, vypuzením z držby, na které není držitelem reagováno žalobou pro vypuzení z držby), tak i z příčin objektivních (ztráta možnosti držbu vykonávat). Zánik držby však nezpůsobí ani smrt nebo zánik držitele (v takovém případě se držby ujme držitelův právní nástupce), ani skutečnost, že držitel držbu fakticky nevykonává.[16]

I v případě úpravy zániku držby se tak návrh nového občanského zákoníku výslovně vrací zpět ke kořenům držby, jestliže vlastně stanoví, že držbu lze pozbyt jak *solo animo*, *solo corpore*, tak i *animi et corpore*.“

Závěrem lze říci, že bude-li občanský zákoník přijat ve verzi obsahující úpravu právního institutu držby tak, jak je uvedeno v tomto článku, půjde jednoznačně o úpravu, která prospěje právní jistotě každodenního života, a to i přes to, že se vlastně vrací zpět do let předválečných.

Současná úprava držby, obsažená toliko ve třech paragrafech současného občanského zákoníku, je návrhem nového občanského zákoníku zpřesněna a téměř vyčerpávajícím způsobem ustavuje veškeré podstatné držební instituty.

Je-li návrhu nového občanského zákoníku mnohdy vyčítána jeho přílišná kasuistika, jsou právě ustanovení o držbě tou částí navrhovaného zákona, kde tato kasuistika není na škodu, ba právě kde současné znění občanského zákoníku zpřesňuje a mnohé sporné otázky uvádí na pravou míru.

Ve světle návrhu nového občanského zákoníku tak i nadále bude platit: *„Beati possidentes – šťastní ti, kdo drží.“*

Mgr. Jan Vlášek

[advokátní kancelář CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ a spol.](#)

Dlouhá 39
110 00 Praha 1

Česká Republika

Tel: +420 224 827 884

Fax: +420 224 827 879

Email: ak@akccs.cz

-
- [1]) Krčmář, J.: Práva věcná, Praha 34, str.78
- [2]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.79.
- [3]) Důvodová zpráva k návrhu nového občanského zákoníku, str. 218
- [4]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.117
- [5]) str. 219 důvodové zprávy k návrhu nového občanského zákoníku
- [6]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.129
- [7]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.131
- [8]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.134
- [9]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.134
- [10]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.79
- [11]) Čermák, K.: Držba a průmyslová práva, Bulletin advokacie, 10/1999.
- [12]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.169
- [13]) Důvodová zpráva k návrhu nové občanského zákoníku, str. 220
- [14]) Důvodová zpráva k návrhu nového občanského zákoníku, str. 221
- [15]) Rouček, F., Sedláček, J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha 1935, díl II., str.179
- [16]) Důvodová zpráva k návrhu nového občanského zákoníku, str. 222

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)